

ואגדה

בליל הסדר יש מקום לכולם

אריאל נבו

ואגדת

הגדה של פסח מונגשת גם לאנשים עם צרכים מיוחדים

אריאל נבו

יועץ תורני והלכתי: **הרב ד"ר אורי ליפשיץ**

מעצבת גרפית: **רחל פרידמן אביטל**

ארט דיירקטור: **אשר וکیل**

עורכת לשונית: **רחלה ליפשיץ**

מאייר פתיח להגדה: **יעקב חנן**

ניסן תש"פ | אפריל 2020

בהוצאת הקרן להנצחת עדינה קלמנוביץ

תודות:

עמותת שק"ל | חיים כהן ושות' רואי חשבון | משרד עו"ד - אריאל נבו

מוקדש לעילוי נשמת אימי מורתי עדינה קלמנוביץ', שעזרה בכל כוחה, ליבה ומרצה לאנשים עם צרכים מיוחדים - והכול בסתר.

לפרטים: 052-3003011 | arielkal@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למחבר.

שימוש מסחרי מכל סוג שהוא אסור, אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחבר.

4	דברי פתיחה
5	מה מיוחד בהגדה הזו ואיך אפשר להיעזר בה?
7	מפגש הכנה לקראת ליל הסדר
8	מקרא הגדה
9	בדיקת חמץ
9	נוסח הבדיקה והביטול
10	ביעור חמץ
10	הצעות לניהול והובלת ליל הסדר
12	הגדה של פסח
13	מנה ראשונה - כוס ראשונה
13	קִדְּשׁ
14	וּרְחַץ
15	כֶּרֶפֶס
15	יֶחֱץ
16	סיפור ההגדה - כוס שנייה
16	מִגִּיד
24	הארוחה - כוס שלישית
24	רְחִיצָה
24	מוֹצֵיא מִצָּה
25	מְרֹר
25	כּוּרֶךְ
26	שְׁלֶחֶן עֹרֶךְ
26	צָפוֹן
26	בָּרֶךְ
30	שירים - כוס רביעית
35	הַלֵּל
40	נְרִיצָה וּפְיוּטִים נוֹסְפִים

בשנת 1999 בהיותי תלמיד תיכון נפגשתי עם סבא שלי לדבר בפעם הראשונה על השואה. השיחות שלנו באותם ימים הותירו עלי חותם בל יימחה. בעזרת סיפוריו הצלחתי להרגיש חלק מהחורבן הנורא. הרושם של הסיפורים הוביל לכך שכמה ימים אחר כך כשסיירתי במחנות ההשמדה דמיינתי אותי ואת משפחתי מתמודדים עם הצורך הנאצי. בסוף הסיור חזרתי לישראל והרגשתי בפעם הראשונה שיצאתי מעבדות לחירות.

התחושה של יציאה מגלות לגאולה, משואה לתקומה, ליוותה אותי שנים רבות כשקראתי בליל הסדר בהגדה של פסח: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". כך, כדי להרגיש את יציאת מצרים המודרנית שלי חשבתי על סבא שלי שיוצא מהגטו וממחנה ההשמדה ומגיע לארץ ישראל.

לפני מספר שנים הבנתי, לפתע, שעדיין לא כולם יצאו 'ממצרים' והפכו לבני חורין. התבונה הזו הגיעה אלי במהלך משלחת מיוחדת לגרמניה שהייתי בין מארגניה. במשלחת, שיצאה מטעם עמותת שק"ל, השתתפו חברים שלי עם מוגבלות שכלית התפתחותית. חבריי התארחו במקום שבו בשנת 1939 הנאצים התחילו את הרצח השיטתי של אנשים עם מוגבלויות. מבצע ההרג השיטתי הזה כונה "תוכנית אוטנזיה" והוא נועד לטיהור הגזע מאנשים "לא כשירים". כחלק מארגון המשלחת התוודעתי לעדויות היסטוריות לכך שהרצח של אנשים עם מוגבלויות היה התשתית לרצח השיטתי של יהודים על ידי הנאצים ועוזריהם.

אבל סיומה של מלחמת העולם השנייה לא הוביל ליציאה לחירות של אנשים עם מוגבלות. עד לפני כמה שנים נגזר על אדם עם קושי שכלי או נפשי שינודה מהקהילה, יורחק ממוסדות התרבות שלה ומחיי החברה שלה, וכמובן, ימשיך לחיות בגטאות.

בשנים האחרונות הגטאות החברתיים האלו הולכים ונשברים. ואנחנו רואים תהליך מתמשך ומבורך של "יציאת מצרים" לאנשים עם צרכים מיוחדים. הגטאות הפיזיים, בתהליך איטי, הולכים ונסגרים ואנשים עם מוגבלות יכולים לגור גם בקהילה כאחד האדם. כך, בכל יום שעובר יש עוד אדם עם קושי שכלי, תקשורתי, פיזי או נפשי שיכול לראות הצגה עם כולם, ללמוד כמו כולם, ולחיות בקהילה עם כולם.

מאז בכל ליל הסדר כשאני חושב על יציאת מצרים, אני חושב על המהפכה שכולנו שותפים לה. על המהפכה שאנחנו זוכים לראות בעינינו - איך אחרי אלפי שנים, כל האנשים, בלי קשר למוגבלות או לקשיים שיש להם, זוכים להיות בני חורין.

ההגדה של פסח שלפניכם היא צעד נוסף ביציאת מצרים המודרנית הזו. היא נועדה לאפשר לאנשים עם קשיים שונים להרגיש חלק מהותי מליל הסדר ומהקהילה - והכל תוך התייחסות מכבדת, מותאמת וראויה. היא גם נועדה לספק לכם, אנשים עם צרכים מיוחדים, חברים ובני המשפחה, פרספקטיבה נוספת ומעשירה על קיום ליל הסדר משלב.

מה מיוחד בהגדה הזו ואין אפשר להיעזר בה?

הגדה של פסח נועדה לכולם. ולכל אחד יש הדרך שלו לקרוא את ההגדה ולחוות אותה. לכן, במהלך השנים התפרסמו הגדות שונות המיועדות לקהל מגוון. הגדה זו נועדה לסייע לאנשים עם צרכים מיוחדים, לבני משפחותיהם ולחבריהם לקיים ליל סדר משמעותי ומותאם לכולם. ואנו מקווים שאם יש לכם, לחבר שלכם או לבן משפחתכם קושי נפשי, תקשורתי או שכלי, הספר הזה יוכל לשפוך אור נוסף על המפגש בין ליל הסדר לאותם צרכים מיוחדים.

כדי לקיים ליל סדר המותאם לכולם יש ליישם את העקרונות הבאים:

ראשית, חשוב **להגביר את הוודאות ותחושת השליטה** של המשתתפים. ליל הסדר מבוסס על יצירת חוויה של שינוי; שינוי המודגש, למשל, בשיר "מה נשתנה". יש אנשים ששינויים עלולים לערער אותם ולהוביל לתחושה כאוטית ואובדן סדר ושליטה מעבר לרצוי. הגדה זו (כולל הרעיונות השזורים בה) מתבססת על השאיפה לאפשר לכולם תחושת שליטה יחד עם האפשרות לחוות ליל הסדר כהלכתו ובמלוא הדרו. לכן, בין היתר, הוספנו והדגשנו את ההכנה לפני הסדר. וגם חילקנו את ההגדה לארבעה חלקים.

שנית, להתמקד בנושא מרכזי ולהימנע מהצפה רגשית וגירויים לא רצויים. ליל הסדר כולל מגוון רחב של סיפורים ומנהגים. יש אנשים שהמגוון הרחב הזה מהווה בשבילם עומס והם יתקשו לעבד את המידע ואף יכולים להגיע להצפה רגשית. בהגדה זו השתדלנו להתמקד בעיקר ולנפות היבטים שאינם קריטיים, ככל שההלכה מאפשרת זאת. והכול, כדי לאפשר לכולם לעבד בצורה יעילה ונכונה את ליל הסדר וסיפור יציאת מצרים. לכן, בין היתר, השארנו ב"מגיד" רק את הרכיב המרכזי והוא העיסוק בסיפור יציאת מצרים. כמו כן, העברנו את אמירת "הלל" לסוף ההגדה. כלומר, אחרי שירי הסיום השייכים לסימן 'נרצה', תוך מתן אפשרות לסיים את ליל הסדר בלי אמירת חלקו השני של ההלל למי שלא יוכל לעשות זאת.

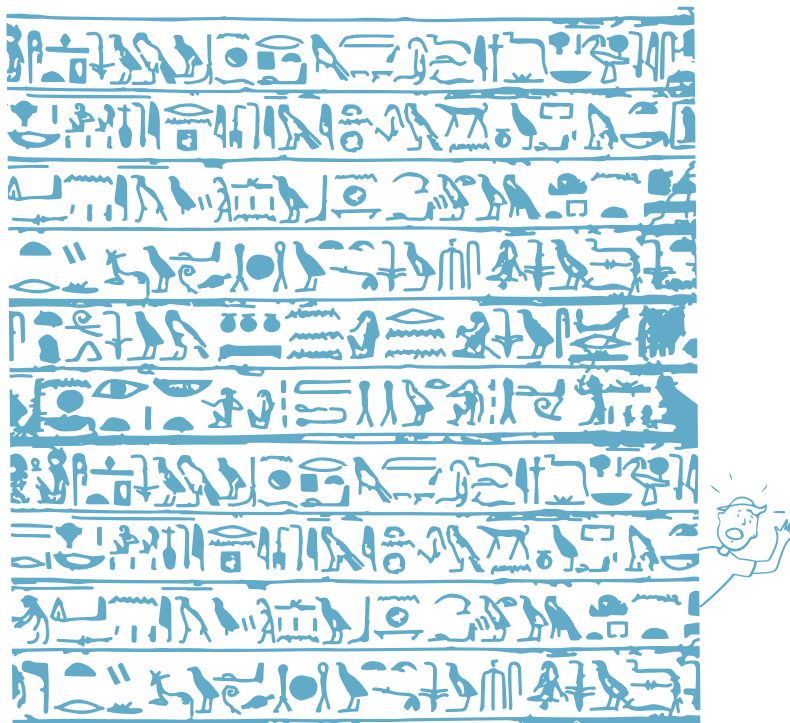
שלישית, ההגדה **נותנת הזדמנות לכל משתתף להיות שותף בליל הסדר לפי דרכו ולפי תפקידו בסדר.** כך, למשל, חלקים מסוימים מההגדה נקראים ומבוצעים רק על ידי מסדר ההגדה, כשאר המשתתפים מקשיבים, ואילו חלקים אחרים מבוצעים על ידי כלל המשתתפים. כדי לסייע לכלל המשתתפים הצבנו סימון מיוחד () לפני דברים בהם כל המשתתפים נוטלים בהם חלק. כמו כן, יצרנו את סיפור יציאת מצרים גם בהדמיה חזותית כדי לאפשר גם לאנשים שאינם דוברי עברית או לא מעוניינים לקרוא ללמוד על הסיפור. נוסף לכך, בהגדה יש מבחר של מחוות גופניות, כגון: הסבה, הגבהת הכוס והזלפת יין. כדי לאפשר לכל המשתתפים להיות חלק, ההגדה כוללת סמלים חזותיים שנועדו לתאר את המחווה בלי שימוש במלל. ניתן לראות את הסמלים שבהגדה והמשמעות שלהם בעמוד 8.

רביעית, ההגדה **מתייחסת לכל משתתף בכל הכבוד הראוי ומתוך שאיפה לייצר מפגש בגובה העיניים.** לכן, למשל, בחרנו בהגדה לתת גם לאנשים שאינם יודעים לקרוא להיות חלק מלימוד יציאת מצרים באמצעות תמונות. עם זאת, יצרנו בהשקעה אומנותית ומחשבתית תמונות מכבדות המותאמות לאנשים בוגרים עם ניסיון חיים, בין אם הם יודעים ומסוגלים לקרוא ובין אם לא.

כך שכל אחד יוכל למצוא בתמונות אלו את סיפור יציאת מצרים שלו. בחירה זו באה להבהיר שהתייחסות לאדם בוגר אוטומטית בתור נער רך בשנים אינה מכבדת ולא ראויה גם אם אותו אדם מתקשה במשימות קוגניטיביות.

כדי לאפשר ליל סדר משלב, שבו לכולם יש מקום, אנו ממליצים להיות קשובים לנושאים אלו גם במהלך ליל הסדר וההכנות אליו. כמו כן, אנחנו ממליצים לקרוא את כל הספר שלפניכם, כולל ההגדה עצמה, כמה ימים לפני הסדר כדי שתוכלו להגיע מוכנים ועם כלים טובים יותר בתיווך סיפור יציאת מצרים לכל המשתתפים.

בהמשך הספר תמצאו את הנושאים הבאים: התייחסות נרחבת למפגשי ההכנה שלפני ליל הסדר כולל הסבר החשיבות והדרכות לדרך ביצוע המפגשים; מקרא הגדה - סימנים גרפיים המאפשרים לכולם להתמצא במשימות ובמחזות הגופניות שבהגדה בלי צורך לקרוא; נוסח בדיקת חמץ וביעורו כולל הכוונה בנושאי תוכן ופרקטיקה; הדרכה כללית בנוגע לניהול ליל הסדר; נוסח של ההגדה של פסח המאפשר קיום ליל סדר כהלכתו תוך שילוב של כלל גוני האוכלוסייה. במספר מקרים בהגדה של פסח יש שינויי נוסח בין קהילות שונות. למשל, בנוסח ברכת המזון יש שינויים בין נוסח עדות המזרח לנוסח אשכנז. לטובת הבהירות וכדי להימנע מהצפה, בהגדה שלפניכם בחרתי נוסח אחד, כשבאופן מקרי ומשיקולי נוחות בחרתי בנוסח ההגדה כפי שזו נאמרה בבית הוריי.

מפגש הכנה לקראת ליל הסדר

ההכנה לליל הסדר היא חלק ממורשת ישראל, והלכה מפורסמת היא ששלושים יום לפני ליל הסדר מתחילים לעסוק בחג הפסח ובהלכותיו. הכנה כזו, אם היא נעשית כראוי, יכולה לסייע במיקוד ליל הסדר ובמניעת עומס והצפה רגשית במהלכו. במילים אחרות, מרוב פרטים בליל הסדר אפשר "ללכת לאיבוד" והיכרות מוקדמת עם הצפוי לבוא מאפשרת עיבוד טוב ונכון יותר של המידע.

אנחנו ממליצים על ביצוע **מפגש הכנה מרכזי שלושה ימים לפני הסדר**. המפגש המרכזי יהיה הזדמנות "לעשות סדר" בליל הסדר. במסגרת המפגש אנחנו ממליצים על הדברים הבאים:

1. במפגש ניתן **לתאר את ליל הסדר ולחלקו לארבעה חלקים** באופן הבא: כוס ראשונה שהיא המנה הראשונה ובה ארבעת הסימנים הראשונים (קַדֵּשׁ וּרְחֹץ, כֶּרֶפֶס, יַחֲץ). כוס שנייה שהיא הסיפור ביציאת מצרים (מַגִּיד). כוס שלישית שהיא הארוחה (הכוללת את הסימנים: רְחֹץ, מוֹצֵיא מִצֶּה, מְרוֹר, פּוּרָה, שְׁלֹחַן עוֹרָה, צֶפֶן, בִּרְהָ). וכוס רביעית שהיא השירים ובה הסימנים האחרונים הַלֵּל וּנְרָצָה. כמו כן, במידת הצורך אנחנו מציעים **להציג ולהסביר את הסמלים החזותיים** שבהגדה זו שיעזור למשתתפים בסדר שאינם יודעים לקרוא עברית. הסבר הסמלים יבוא יחד עם תיאור מחוות גופניות שלא בהכרח מוכרות. למשל, את פעולה הֶהֱסָבָה יש לתאר בתור הטיית הגוף מעט שמאלה. ניתן לראות את הסמלים שבהגדה והמשמעות שלהם בעמוד 8.

2. במהלך מפגש ההכנה אנחנו ממליצים **לנקוט בשפה חיובית ופוזיטיבית**. לתאר את ליל הסדר כחווייה מהנה ולתת תחושת ביטחון שמדובר באירוע טוב ונעים. אם עולים קשיים או חששות חשוב להיות קשובים ולספק עצות והדרכות ליחיד ולקבוצה במטרה להרגיע את המשתתפים ככל האפשר.

3. במהלך המפגש, וגם לאחריו עד ליל הסדר, ניתן **להשמיע שירים מוכרים** מהגדה של פסח כמו: "אחד מי יודע" ו"חד גדיא". עדיף להתמקד במנגינות שאותן המשתתפים מכירים ושאותן ישירו בליל הסדר עצמו.

4. במהלך המפגש כדאי לתת הזדמנות לכלל המשתתפים **להציג זיכרונות שלהם משנים קודמות על ליל הסדר** ופסח. הצפת הזיכרונות הישנים מנכיחה את העובדה שליל הסדר הוא חוויה מוכרת ואין צורך לחשוש ממנו או להיות מוצפים בגללו.

5. במפגש ההכנה או במפגש נוסף, ניתן **להכין הצגה קצרה המתארת את יציאת מצרים**. הפקת הצגה בליל הסדר היא מנהג ותיק ויפה ולהכנת ההצגה מראש יש יתרונות רבים. זאת בהנחה שההצגה מכבדת את המשתתפים. ההצגה מועלית בפועל בהגדה לפני השיר "מה נשתנה" וניתן לבצע כך: המשתתפים יצאו מהחדר וייכנסו חזרה עם מקל בידיהם וכרית על כתפיהם. מסדר ההגדה שואל אותם: "מי אתם?". המשתתפים עונים: "בני ישראל". המסדר שואל: "מאין אתם?". המשתתפים עונים: "ממצרים". המסדר שואל: "לאן אתם הולכים?". המשתתפים עונים: "לירושלים!". כמו כן, לפי מידת היכולת והעניין של המשתתפים ניתן להרחיב את ההצגה לשאלות נוספות העוסקות ביציאה ממצרים או ברגשות שהיו לעולים ממצרים.

מקרא הגדה

משימה לכולם - מחווה או משימה שבה כל המשתתפים לוקחים חלק.

משימה לכולם!

משימה למסדר ההגדה - משימה המיועדת רק למסדר ההגדה המנהל את הסדר.

משימה למסדר ההגדה

הצגה - הזדמנות למשתתפים לבצע הפקה תיאטרלית העוסקת ביציאת מצרים.

הצגה

הסבה - מטרים את הגוף מעט שמאלה. משימה זו מיועדת למי שהדבר מותר לו רפואית ועל כולם להיזהר מחנק ולוודא שכל המשתתפים בסדר.

הסבה

שיר - שיר שאותו כולם שרים ביחד במהלך ליל הסדר.

שיר

אכילת מצה - אוכלים מהמצה כמות המכונה בהלכה 'פזיז' שהיא שליש מצה בערך, או גודל של כף יד ממוצעת.

אכילת מצה

הזלפת יין - טובלים את האצבע בכוס היין ומתיזים בעדינות טיפה קטנה של יין.

הזלפת יין

נטילת ידיים - רחיצת שתי הידיים במים. לפעמים עם ברכה ולפעמים בלי.

נטילת ידיים

שתיית כוס יין - שתיית כוס של מיץ ענבים מפוסטר, המכונה תירוש.

שתיית כוס יין

בדיקת חמץ | הקדמה

בערב שלפני ליל הסדר עושים "בדיקת חמץ".

את הבדיקה עושים מיד בתחילת הערב ולפני ארוחת הערב.

יש מנהג להכין עשר חתיכות לחם קטנות ולפזר אותן בבית כדי שיהיה מה למצוא. חכמי ההלכה מציעים שהחתיכות יהיו קטנות ביותר, מתוך חשש שחלק מהן לא יימצאו. כדאי למנות את אחד המשתתפים שיהיה אחראי לרשום לפני ובמהלך פיזור החתיכות היכן כל חתיכה נמצאת. כמו כן, כדאי לעטוף כל חתיכה בשקית או נייר אלומיניום כדי שלא יתפוררו.

את הבדיקה מקובל לעשות בעזרת נר רגיל, בעל פתילה אחת או פנס או נר חשמלי. בשל החשש משריפה ההמלצה שלנו היא להשתמש בפנס או בנר חשמלי שיכולים להאיר גם בחריצים קטנים.

במהלך הבדיקה, ואף על פי שאין חובה הלכתית לעשות זאת, מומלץ להחשיך במעט את הבית כדי לחוות את תחושת הבדיקה בצורה ברורה יותר גם למי שלא יכול להיות בקרבת הפנס. עם זאת, חשוב לא להחשיך את הבית בצורה מלאה מפאת הסכנה שיש בכך.

בדיקת חמץ היא הזדמנות לעסוק במגוון נושאים, כמו חשיבות הניקיון. או: הצורך לבדוק את עצמנו ולוודא שעמדנו במשימה. אפשרות נוספת היא לעסוק בבדיקת חמץ בכוח של הדיבור. זאת כי בדיקת חמץ כוללת בסופה את ביטול חמץ. את הביטול ניתן לתאר כאמירה שבה אנחנו קובעים שמבחינתנו החמץ כבר לא קיים, וגם אם יש משהו שנראה כמו חמץ, בשבילנו הוא לא נחשב חמץ. את כוח הדיבור ניתן להבין בהקשר הפסיכולוגי. כך, אם אנחנו מצהירים על דבר מסוים יש לכך כוח להשפיע ולעצב את התנהגותנו.

נוסח הבדיקה והביטול

לפני הבדיקה מברכים את הברכה הבאה:

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל
בִּיעוּר חֻמֶּץ**

אחרי הברכה מבטלים את החמץ בניסוח הבא:

**כָּל חֻמֶּץ וְשֵׂאֹר שֵׁישׁ לִי וְלֹא רְאִיתִי אוֹתוֹ, וְלֹא בִּעַרְתִּי אוֹתוֹ וְלֹא יִדְּעָתִי עָלָיו
יְיָהּ מְבָטֵל וַיַּחֲשֵׁב הַפֶּקֶד כִּמוֹ הָעֶפֶר שֶׁעַל הָאֶרֶץ.**

רבים נוהגים לבטל את החמץ תוך שימוש בנוסח הארמי:

**כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאִיכָא בְּרִשּׁוֹתֵי, דְּלֹא חֲמִתִּיה, וְדְלֹא בִּעַרְתִּיה, וְדְלֹא
יִדְּעָנָא לִיה, לְבָטֵל וְלֵהוּי הַפֶּקֶד כְּעֶפְרָא דְאֶרְעָא.**

ביעור חמץ

בערב פסח בבוקר נוהגים לבער את החמץ שנשאר. שעת ביעור חמץ מופיעה בלוחות השנה. זמן הביעור נקבע בשעות זמניות, שהן דרך הלכתית למדוד את היממה. כשסוף זמן ביעור חמץ הוא בשעה זמנית חמישית שזה לרוב בערך בשעה 11:00 בבוקר.

את ביעור החמץ ניתן לבצע במגוון דרכים ומנהג מקובל הוא לשרוף אותו. בשל החשש שיש בשריפה, ההמלצה שלנו היא לפורר את החמץ לחתיכות קטנות מאד ולהורידו באסלה.

לאחר ביעור החמץ מבטלים את החמץ בשנית בניסוח כוללני יותר מאשר זה שבבדיקה:

כָּל חֲמֵץ וְשָׂאֹר שֵׁשׁ לִי, גַם אִם רָאִיתִי מְתִישָׁהוּ וְגַם אִם לֹא, גַם אִם בְּעֶרְתִּי אוֹתוֹ וְגַם אִם לֹא, יִהְיֶה מְבָטֵל וְיִחָשֵׁב הַפֶּקֶר כְּמוֹ הָעֶפֶר שֶׁעַל הָאָרֶץ.

רבים נוהגים לבטל את החמץ תוך שימוש בנוסח הארמי הבא:

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְּאֶכָּא בְּרִשּׁוֹתֵי דְּחֻזְתָּהּ וְדִלָּא חֻזְתָּהּ דְּחֻמְתָּהּ וְדִלָּא חֻמְתָּהּ דְּבִעְרָתָהּ וְדִלָּא בְּעֶרְתָּהּ לְבָטֵל וְלֵהוּי הַפֶּקֶר כְּעֶפְרָא דְּאָרְעָא.

הצעות לניהול והובלת ליל הסדר

קיום ליל סדר משמעותי ואיכותי תלוי במגוון גורמים כמו המשתתפים, האווירה והאוכל. בנוסף לניסיונכם והבנתכם אנו מציעים כמה עצות והדרכות לניהול ליל סדר משלב.

ראשית, אנו מציעים שאת ליל הסדר ואת קריאת ההגדה **יוביל אדם אחד**. הבחירה באדם אחד, והגדרתו לפני שמתחילים, תקדם סדר וארגון בליל הסדר. כדאי לבחור אדם בעל כריזמה שיכול לסחוף אחריו את המשתתפים ולהכווין אווירה שמחה, חיובית ורוחנית. לכן לאורך ההגדה שבספר זה הגדרנו וסימנו את המשימות של "מסדר ההגדה" () וזאת בשונה מהמשימות של כל המשתתפים ().

שנית, יש מקרים שבהם החלק המשמעותי בהגדה, סיפור יציאת מצרים, נאמר בחיפזון בגלל רעב ורצון להגיע מהר ככל האפשר לסעודת החג. כדי לאפשר אמירה נינוחה של ההגדה **אנו מציעים להגיש ולאכול בתחילת ליל הסדר ובמסגרת הסימן "כִּרְפָס" מנה ראשונה עשירה בסלטים.** יש

לאכילת סלטים בשלב זה גיבוי הלכתי, על אף שיש מקפידים לאכול דווקא בשיעור מצומצם, ומניסיון, הדבר ימנע ניהול סדר על "בטן ריקה", מה שיכול להוביל להשלכות לא רצויות. יש לשים לב שהסלטים והירקות שיוגשו יהיו 'מתאבנים' לקראת המנה העיקרית ולא יהיו סיומה של הארוחה.

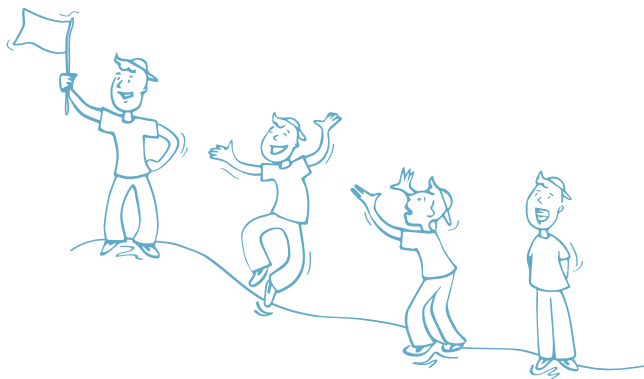
שלישית, במהלך ליל הסדר כדאי לתת לכל אחד מהמשתתפים את האפשרות להתבטא. בנוגע לכך יש **לזכור כי לעיתים יש אנשים שזמן התגובה שלהם איטי יותר**, וראוי להמתין ולחכות לתשובתם. הדבר נכון גם במשימות המבוצעות במשותף בהם ההמתנה לכולם ומתן לכל אחד את הזמן הדרוש לו תקדם סדר משלב איכותי ותאפשר לכולם הזדמנות להיות חלק ולשמוע רעיונות מעניינים, חדשים ויצירתיים.

רביעית, ליל הסדר **מעורר לעיתים אתגרים בריאותיים שחייבים לתת עליהם את הדעת**. כך למשל, יש אנשים שההסבה עלולה להיות מסוכנת להם, ויש כאלו שאכילת המצה בעייתית בשבילם. לעיתים אף מדובר באתגר קבוע עם מזון. כמו למשל אנשים הרגישים לגלוטן. בכל מקרה חשוב לתת את הדעת ולהתייעץ עם גורמים מוסמכים. חשוב לזכור שמבחינה הלכתית, עניינים של פיקוח נפש חשובים יותר מכל פרט אחר בליל הסדר.

חמישית, חג הפסח, ובעיקר ליל הסדר, הוא אירוע משפחתי שיכול להציף מנעד רחב של רגשות. בוודאי אם הוא נחגג רחוק מהמשפחה. לכן, יש להיות מודעים לכך **ולתת מקום מכיל ואמפתי להעלאת רגשות מצד המשתתפים**.

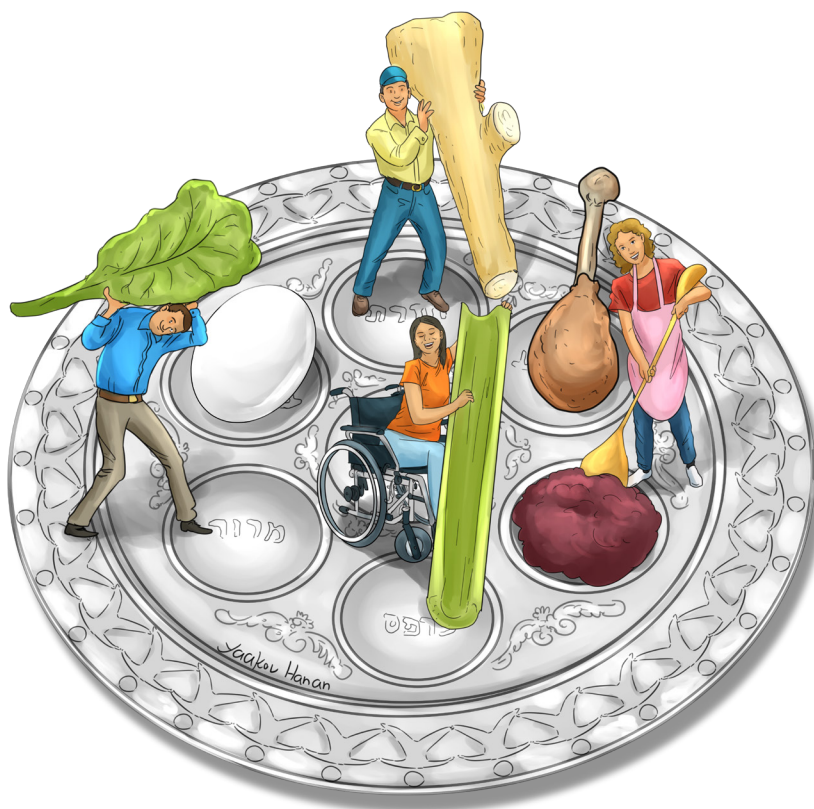
שישית, הגדה של פסח כוללת מגוון של התנהגויות ומחוות גופניות. כדי שכל המשתתפים יהיו חלק מההגדה חשוב לציין התרחשויות ומחוות גופניות המשותפות לכולם. בהגדה שלפניכם הוספנו סמלים גרפיים במקרים כאלו, כגון: מתי אוכלים בהסבה, מתי שותים יין, מתי נוטלים ידיים, מתי שרים שיר, מתי אוכלים מצה. במקרים רבים המחוות הגופניות האלו הן הדרך היחידה לחוש את ליל הסדר, ולכן חשוב לתת להם מקום.

שביעית, הגדה של פסח כוללת שתייה של ארבע כוסות. מומלץ לשתות מיץ ענבים מפוסטר, המכונה "תירוש", ולא יין שיכול לשכר את המשתתפים. כדי להימנע מבלבול מוצע שלא יהיה יין משכר על השולחן.

הגדה של פסח

נוסח ההגדה של פסח שלפניכם מבוסס על נוסח ההגדה המקובל בקרב כלל קהילות ישראל. עם זאת יש בנוסח מספר שינויים הנותנים הזדמנות לקיום ליל סדר משלב. השינויים שביצענו נוגעים בעיקר לנוסח סיפור יציאת מצרים ב"מַגִּיד", להשמטת מספר תוספות, והעברת חלקו השני של ההלל לסוף ההגדה תוך מתן אפשרות לסיים את ההגדה בסמוך לסוף הסעודה ותוך זמן לא ארוך. שינויים אלו מעוגנים במסורת ההלכה ויש להם ביסוס הלכתי מוצק, בוודאי למקרים שבהם ליל הסדר הוא ליל סדר משלב. לדעתנו, מבחינה הלכתית ניתן להשתמש בנוסח זה גם בסדר של פסח לא משלב, דוגמת ליל סדר עם ילדים קטנים או עם אנשים עם קשיי קשב וריכוז, אך יש לדון בכל מקרה לגופו.

מנה ראשונה כוס ראשונה

קדש

משימה למסדר ההגדה

בשבת מתחיל כאן:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

ביום חול מתחיל כאן:

סְבִירֵי מִרְנָן וּרְבִנָן וּרְבֹתֵי

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וּרְוַמָּנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתֵּתֵן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בְּשִׁבְתָּ: שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָה וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן, אֶת יוֹם הַשְּׁבֻתָּה הַזֶּה וְאֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתָנוּ (בְּאַהֲבָה), מִקְרָא קֹדֶשׁ, זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, (וּשְׁבֻתָּ) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ (בְּאַהֲבָה וּבְרַצּוֹן), בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשּׁוֹן הִנַּחֲלָתָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מִקְדֵּשׁ (הַשְּׁבֻתָּה) וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.

במוצאי שבת מוסיף את ברכת "מאורי האש":

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָל, בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ,
בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קֹדֶשׁ שַׁבָּת
לְקֹדֶשׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּה, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשִּׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קֹדֶשֶׁת.
הַבְּדִלָּה וְקֹדֶשֶׁת אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשֶׁתָּהּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ
לְקֹדֶשׁ.**

בכל הימים מסיים בברכת "שהחיינו":

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיֵּינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְמַן הַזֶּה.

משימה לכולם!

עונים: **אָמֵן.**

שתיית כוס יין

הַסָּבָה

משימה לכולם!

שותים כוס ראשונה בַּהֶסָּבָה. כלומר, מטים את הגוף מעט שמאלה.

וְרִחָץ

נטילת ידיים

משימה לכולם!

נוטלים את הידיים ולא מברכים את הברכה "על נְטִילַת יָדַיִם".

יש נוהגים להביא קערת מים ונטלה אל השולחן וליטול ידיים במקום הסעודה ועם מעט מים.

כֶּרֶפֶס

משימה לכולם!

טובלים חסה (כֶּרֶפֶס) במי מלח, ומברכים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

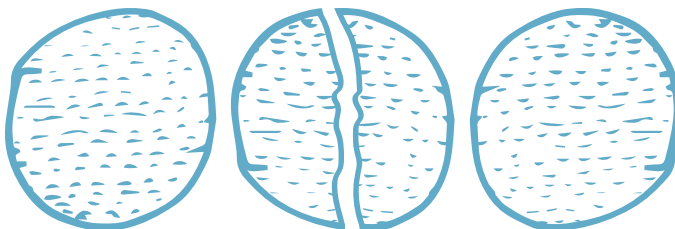
במידת הצורך אפשר שמסדר ההגדה יברך ושאר המשתתפים יענו.

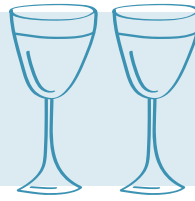
לאחר אכילת החסה אוכלים מגוון של סלטים כמנה ראשונה כדי להשביע את הרעב הראשוני. אכילה זו תשמש כמתאבן למנה העיקרית ולא כארוחה מלאה. בסיום אכילת המנה הראשונה לא מברכים ברכה אחרונה.

יֶחֱץ

לפני מסדר ההגדה יהיו שלוש מצות. מסדר ההגדה יבצע את המצה האמצעית לשני חלקים ויחביא את החלק הגדול לֶאֱפִיקוֹמָן.

ניתן להניח לפני כל אחד מהמשתתפים שמעוניין בכך שלוש מצות ושכל אחד מהם יבצע את המצה האמצעית ויחביא אֶפִיקוֹמָן.

סיפור ההגדה כוס שנייה

מגיד

מוזגים כוס יין

משימה לכולם!

מוזגים כוס יין שנייה ואחר כך שרים ביחד את השיר "מה נשתנה".

שיר

אם אחד המשתתפים מעוניין להוביל את השיר - הוא מוזמן:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה - כלו מצה

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, - הלילה הזה מרור

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת, - הלילה הזה שתי פעמים

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין, - הלילה הזה כלנו מסבין

ניתן ורצוי להציע למשתתפים לשאול שאלות נוספות בסגנון 'מה נשתנה' שעניין - מדוע אנחנו עושים בליל הסדר דברים שונים מבדרך כלל?

הצגה

אם המשתתפים הכינו את ההצגה של יציאת מצרים יש להציג אותה כעת.

משימה למסדר ההגדה

המצות תהיינה מגולות בשעת סיפור יציאת מצרים.

מסדר ההגדה מתחיל בסיפור יציאת מצרים במילים. ניתן לקרוא את הדברים הבאים או לספרם בלשון מובנת:

בַּתּוֹרָה מְסַפֵּר שְׁאַבְרָהָם אֲבִינוּ נֵלֵד בְּחָרָן, לְמִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל תָּרַח שֶׁהָיָה עֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּגַלָּה אֵלָיו וּבְעֵקֶבֶת זֹאת אֲבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָאֵל הַבְּטִיחַ לוֹ לְשָׁמֹר עַל צֶאֱצָאָיו וּלְהַחְזִיר אוֹתָם תָּמִיד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

נִכְדּוֹ, יַעֲקֹב אֲבִינוּ יָרַד מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם כְּדֵי לָגוֹר בְּמִצְרַיִם תְּקוּפָה קְצָרָה. הוּא יָרַד עִם מִשְׁפָּחָה קְטָנָה שֶׁהִפְכָּה בְּמִצְרַיִם לְמִשְׁפָּחָה גְדוֹלָה מְאֹד וּבָהּ אֲנָשִׁים רַבִּים.

"אֲרַמִּי אֲבִד אָבִי, וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה, וַיֵּגֶר שָׁם בְּמִתֵּי מֵעַט, וַיְהִי שָׁם לִגְוִי גָדוֹל עֲצִיּוֹם וָרֵב."

הַתּוֹרָה מְמַשִּׁיכָה לְסִפּוֹר שְׁאַחֲרֵי מִסְפֵּר שָׁנִים הַמִּצְרַיִם הִתְחִילוּ לַעֲנוֹת וּלְפַגֵּעַ בָּעַם יִשְׂרָאֵל וְהִפְכוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ לַעֲבָדִים:

"וַיִּרְעוּ אֶתֵּנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה."

בְּעֲבוּדָתָם הָיוּ צְרִיכִים אֲבוֹתֵינוּ לִבְנוֹת עָרִים לְמִצְרַיִם, בְּעֲבוּדַת פֶּרֶךְ שֶׁהָיָה עֲבוּדָה קָשָׁה מְאֹד.

הָעֲנוּיִים הַקָּשִׁים הוֹבִילוּ לְתַפְלָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. תַּפְלָה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקָּשִׁיב לָהּ:

"וַיִּצְעַק אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת קִלְנוֹ, וַיֵּרָא אֶת עַנְיָנוּ וְאֶת עֲמָלָנוּ וְאֶת לַחֲצִינוּ."

וְאִזּוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה נְסִים גְּדוֹלִים:

"וַיּוֹצֵאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה וּבְמִרְא גָדֹל, וּבְאֵתוֹת וּבְמִפְתִּים."

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים:

יש מנהג עתיק שעם כל מכה שאני מזכיר, מזליפים באצבע בעדינות טפה של יין מהכוס. יש הרבה הסברים למנהג הזה. למשל, יש שהסבירו שזה מתאים לתאור שעשר המכות נעשו ב"אצבע אלהים". הסבר אחר הוא שזה לילה מיוחד וחשוב שנעשה בו דברים מיוחדים. יש גם מסבירים ששמחתנו אינה שלמה משום שאחרים, המצרים, סבלו בשל המכות. אז מי שרוצה יכול לטבל את האצבע בכוס היין שלו ולהתז בעדינות טפה על כל מכה יחד אתי:

דם, צפרדע, כנים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה, חשך, מכת בכורות

אחרי מכות מצרים התרחש נס משמעותי יותר כשהקדוש ברוך הוא קרע לנו את הים כדי שנוכל לעבור בתוכו. ואחרי שסימנו לחצות את הים, הקדוש ברוך הוא שקע את האויבים שלנו בתוכו. ואחר כך, עזר לנו להתקיים במדבר ארבעים שנה בדרך הארצה, עד שהוא הכניס אותנו לארץ ישראל.

שיר המברך ומשבח את הקדוש ברוך על כל זה הוא "והיא שעמדה":

והיא שעמדה לאבותינו ולנו!

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו,

אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו,

והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

משימה למסדר ההגדה

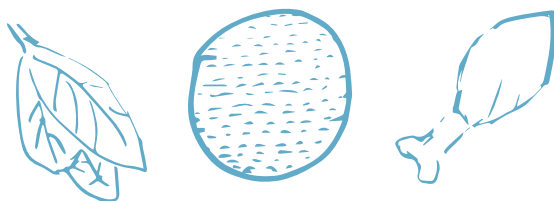
כְּדֵי לִזְכֹּר אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְלִרְאוֹת אֶת עֲצָמָנוּ כְּאִלּוּ אֲנַחְנוּ יֹצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם, אָנוּ חוֹגְגִים אֶת לֵיל הַסֵּדֶר וְקוֹרְאִים אֶת הַהֲגָדָה, וְשׁוֹמִים לֵב לְשִׁלוּשָׁה פְּרָטִים חֲשׁוּבִים שֶׁמִּבְטָאִים אֶת כָּל הַסְּפּוּר שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם וְחִיבִים לומר אוֹתָם מִבְּחִינָה הִלְכֵתִית: פֶּסַח, מִצָּה, וּמָרוֹר.

משימה לכולם!

כולם ביחד אומרים:

פֶּסַח, מִצָּה, וּמָרוֹר.

משימה למסדר ההגדה

פֶּסַח כִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פֶּסַח, כְּלוּמָר דֹּלֵג, עַל הַבָּתִּים שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ בְּזִמְנָן עֶשְׂרֵי הַמַּכּוֹת וְרַק הַמִּצְרַיִם נִפְגְּעוּ.

מִצָּה כִּי כְּשֶׁעָם יִשְׂרָאֵל יֵצֵא מִמִּצְרַיִם זֶה הָיָה בְּמַהֲרֹת וְהֵם לֹא הִסְפִּיקוּ לְהַכִּין צִידָה לְדֶרֶךְ וְאִפְלוּ הִבְצִק שֶׁהֵם הִכִּינוּ לֹא הִסְפִּיק לְתַפֵּחַ, וְכֵדִי לְהַדְגִּישׁ אֶת הַמַּהֲרֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִים מִצּוֹת.

מָרוֹר כִּי הַמִּצְרַיִם מָרְרוּ אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה.

משימה למסדר ההגדה

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חִיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֹצֵא מִמִּצְרַיִם

כְּדֵי לִקְיֵם אֶת לֵיל הַסֵּדֶר כְּהִלְכָתוֹ כָּל אֶחָד צָרִיךְ לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֹצֵא מִמִּצְרַיִם. בְּשִׁבְלִי לַעְזֹר לָנוּ לְדַמֵּין אֶת זֶה נִתְּבוּנָן בְּתַמוּנוֹת הַמִּתְאַרֹת אֶת סְפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם:

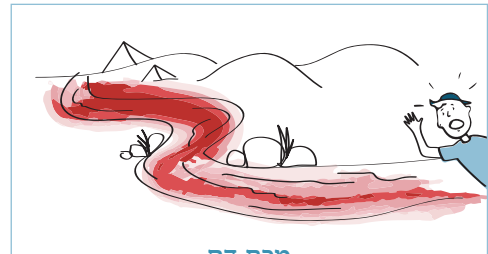
יעקב אבינו יורד למצרים

עבודת פרך במצרים

מכת צפרדע

מכת דם

מכת ערוב

מכת כינים

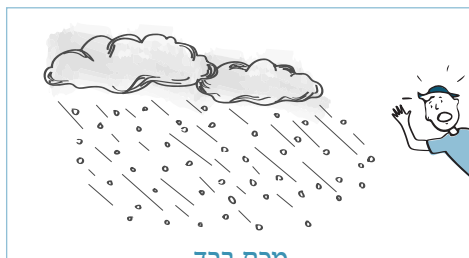
מכת שחין

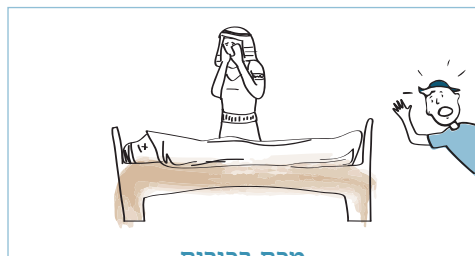
מכת דבר

מכת ארבה

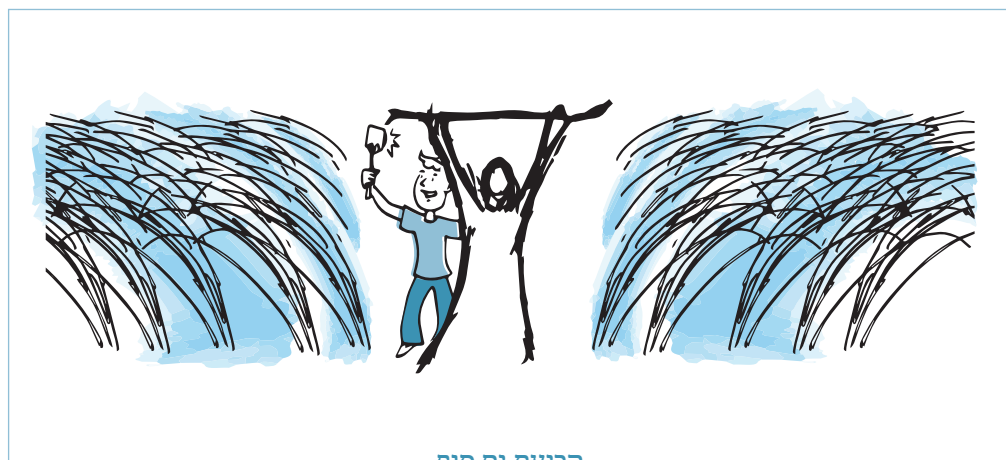
מכת ברד

מכת בכורות

מכת חושך

קריעת ים סוף

כְּדִי לַהֲדוּת עַל כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִי נִשְׁיֵר שְׁנֵי מְזֻמּוֹרִים מְסַפְּר תְּהִלִּים:
אם המשתתפים מעוניינים מומלץ לשיר חלקים או את כל הפרקים.
המזמורים נמצאים בפרק קיג ופרק קיד.

הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הִלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה.

יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

מִמְזֶרֶח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה.

רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ.

מִי כִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיהִי לְשָׁבֶת.

הַמְּשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

מְקִימִי מַעֲפָר דָּל מַאֲשֻׁפֹּת יָרִים אֲבִיוֹן.

לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ.

מוֹשִׁיבִי עֵקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה הִלְלוּ יְהוָה.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזָא.

הִיְתָה יְהוּדָה לְקֹדֶשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלֹּתָיו.

הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס הַיַּרְדֵּן יָסַב לְאַחֹר.

הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱנָה.

מִה לָךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר.

הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱנָה.

מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב.

הַהֶפְכִי הַצּוֹר אֲגָם מַיִם חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנוֹ מַיִם.

לפני שתיית הכוס השנייה מברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֵלְנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהַגִּיעָנוּ לְלֵילָה הַזֶּה לֶאֱכֹל בּוֹ מִצֵּה וּמְרוֹר. כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לְקִרְאתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ וְשֹׁשֵׁיִם בְּעִבּוּדְךָ. וְנֹאכֵל שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפִּסְחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחְךָ לְרִצּוֹן, וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חֹדֶשׁ עַל גְּאֻלָּתָנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשָׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרִי הַגֶּפֶן.

שתיית כוס יין

הסבה

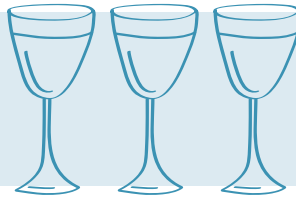
משימה לכולם!

שותים את הכוס בהסבה לשמאל.

הארוחה כוס שלישית

רחצה

נטילת ידיים

משימה לכולם!

נוטלים את הידיים ומברכים:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל נְטִילַת יָדַיִם.**

במהלך נטילת הידיים מקובל להחביא את האפיקומן.

מוציא מצה

משימה למסדר ההגדה

יש לקחת את המצות באותו סדר שהן מונחות, כשהפרוסה החצויה בין שתי השלמות. לאחוז את שלושתן ולברך "המוציא".

אם גם לפני משתתפים נוספים מונחות מצות, כל אחד מהם יברך "המוציא".

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

אחרי ברכת "המוציא" יש להניח את המצה התחתונה, לברך "על אכילת מצה", לטבול את המצות במלח ולאכול בהסבה.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל אֲכִילַת מִצָּה.**

אכילת מצה

הסבה

משימה לכולם!

יש לאכול מכל אחת מהמצות חתיכה בכמות הלכתית המכונה "כַּזִּית". השיעור המינימלי של 'כַּזִּית' הוא שליש מצה בערך, או גודל של כף יד ממוצעת. יש גם שיעורים גדולים יותר. מסדר ההגדה צריך לאכול שיעור כפול. וגם לחלק ליתר המשתתפים שיא

מָרֹר

משימה לכולם!

כל אחד מהמשתתפים לוקח מָרֹר (חסה) בכמות המכונה 'כַּזִּית'. בדרך כלל, עלה גדול של חסה הוא בגודל של שני 'כַּזִּית', ועלה בינוני הוא 'כַּזִּית'. מברכים ואוכלים את המרור בלי הַסָּבָה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרֹר.

כּוֹרֵךְ

משימה למסדר ההגדה

מסדר ההגדה לוקח 'כַּזִּית' מן המצה השלישית עם 'כַּזִּית' מָרֹר (חסה), ויש הנוהגים לטבול את החסה בחרוסת, וְכוֹרֵךְ יחד ואומר:

'יֵשׁ מְנַהֵג שֶׁהוּא זָכָר לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כָּכָה עָשָׂה הָלֵל בְּזִמְנֵן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם: הָיָה כּוֹרֵךְ פֶּסַח, מִצָּה וּמָרֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקַיֵּם מָה שֶׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת וּמִרְרִים יֵאָכְלֶהוּ.

אכילת מצה

הסבה

משימה לכולם!

כל אחד מהמשתתפים לוקח גודל של 'כַּזִּית' מצה עם 'כַּזִּית' מרור וכוֹרֵךְ אותם יחד. כולם אוכלים בַּהֶסָּבָה ובלי ברכה.

שִׁלְחַן עוֹרֵךְ

משימה לכולם!

אוכלים ושותים.

צִפּוֹן

אכילת מצה

משימה לכולם!

בסוף הסעודה לוקח על אחד מהמשתתפים 'כִּזִּית' מהמצה שהייתה צְפוּנָה לַאֲפִיקוֹמָן ואוכל ממנה בְּהִסָּבָה.

בִּרְךְ

מוזגים כוס יין

משימה לכולם!

מוזגים כוס שלישית ומברכים ברכת המזון.

אם יש שלושה צריך לזמן:

משימה למסדר ההגדה

רבותי, נברך.

המשתתפים עונים:

יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם.

מסדר ההגדה אומר:

ברשות מרנן ורבנן ורבותי, נברך (אם יש עשרה: אלהינו) שאכלנו משלו.

המשתתפים עונים:

ברוך (אם יש עשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

מסדר ההגדה חוזר ואומר:

ברוך (אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

כולם מברכים ביחד:

משימה לכולם!

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים. הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול, תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול, כי הוא אל זן ומפרנס לכל, ומטיב לכל, ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא. כאמור: "פותח את ידה, ומשביע לכל חי רצון". ברוך אתה יי הזן את הכל.

נודה לך יי אלהינו על שהנחת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנתנו, ועל חקיקה שהודעתנו, ועל חיים, חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

וְעַל הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ, יִתְבָּרֵךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּכְתוּב: "וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ". בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן.

רַחֵם נָא יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שְׁנִקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו. אֱלֹהֵינוּ, אָבִינוּ, רַעֲנוּ זִמְנֵנוּ פְּרַנְסֵנוּ וְכַלְכְּלֵנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ, וְהַרְוֵנוּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תַּצְרִיכֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, לֹא לִידֵי מִתְנַת בָּשׂוֹר וְדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם, כִּי אִם לִידֵי הַמְּלָאָה הַפְּתוּחָה הַקְדוּשָׁה וְהַרְחֲבָה, שְׁלֹא גִבוּשׁ וְלֹא נִפְלִים לְעוֹלָם וָעֶד.

בשבת מוסיפים את הפסקה הבאה:

רִצָּה וְהַחֲלִיצָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ, לַשַּׁבָּת בּוּ וּלְנוּחַ בּוּ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוֹנָךְ. וּבְרִצּוֹנְךָ הֵנִיחַ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ שְׁלֹא תִהְיֶה צָרָה וִיגוֹן וְאִנְחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהִרְאָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירְךָ, וּבִבְנִיַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה, כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנְּחֻמוֹת.

בכל הימים ממשיכים:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיַפְקֵד וְיִזְכֹּר זְכוּרֵינוּ וּפְקֻדוֹתֵינוּ, וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה, וְזָכְרוֹן כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלִּיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְכָרְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, וּפְקֻדָּנוּ בּוּ לְבִרְכָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים טוֹבִים. וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חֹסֶם וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חֲנוּן וְרַחוּם אַתָּה.

וּבִנְהַ יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְדֵּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה בְּרַחֲמֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל אָבִינוּ מְלַכְנוּ אֲדִירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גֹאֲלֵנוּ וּיּוֹצֵרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ, רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב

לְכָל, שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם הָיָה הַטֵּיב, הָיָה מְטִיב, הָיָה יֵטִיב לָנוּ. הָיָה גִּמְלָנוּ הָיָה גוֹמְלָנוּ הָיָה יִגְמְלָנוּ לָעֵד, לַחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, וּלְרוּחַ הַצֶּלֶה וְהַצִּלָּה, בְּרָכָה וַיְשׁוּעָה, נַחֲמָה פִּרְנָסָה וְכִלְכָּלָה, וְרַחֲמִים וַחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב, וּמִכָּל טוֹב לַעֲוֹלָם עַל יַחְסָרָנוּ.

הַרְחֵמֵן הָיָה יִנְחִילָנוּ לַיּוֹם שְׁכָלוּ טוֹב.

הַרְחֵמֵן הָיָה יִזְכֵּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

מַגְדוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכוּ, וַעֲשֵׂה חֶסֶד לַמְּשִׁיחוֹ, לְדוֹד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם.

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הָיָה יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ: אָמֵן.

יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשִׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבּוּ, וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב, כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶדּוֹ. פּוֹתַח אֶת יָדָהּ, וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּי, וְהָיָה יְיָ מְבֹטָחוֹ. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי, וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב וְזֶרְעוֹ מִבִּקְשׁ לֶחֶם. יְיָ עֹז לַעֲמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

שתיית כוס יין

הסבה

משימה לכולם!

המשתתפים מברכים על הכוס השלישית:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

שׁוֹתִים אֶת כּוֹס הַיַּיִן בַּהֲסָבָה.

משימה למסדר ההגדה

נוהגים לפתוח את הדלת, למזוג כוס לכבודו של אליהו הנביא ולהכריז:

שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹזִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ. כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נֹהוּ הַשָּׁמוּ. שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁגִּים. תִּרְדֹּף בָּאֵף וְתִשְׁמִידֵם מִתַּחַת שָׁמַיִ יְיָ.

שירים כוס רביעית

מוזגים כוס יין

משימה לכולם!

מוזגים כוס רביעית.

לקראת סיום ההגדה ישירו כולם את "אֶחָד מִי יוֹדֵעַ", "חֵד גְּדִיָּא" ו"לְשֹׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם". בסיום השירים ולאחר שתיית הכוס הרביעית ניתן יהיה לסיים את ההגדה.

במקרים שבהם המשתתפים כבר עייפים, ניתן ורצוי לשיר רק את הבית האחרון של השירים ולא להלאות את המשתתפים בשירה של כל הבתים. כלומר, לשיר בשיר 'אֶחָד מִי יוֹדֵעַ' רק את הבית של 'שלושה עשר מי יודע' ובשיר 'חֵד גְּדִיָּא' רק את הבית האחרון של 'ואתא הקדוש ברוך הוא ושחט'.

שיר

משימה לכולם!

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ? שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שִׁבְתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבִאָרָץ.

שְׁמוֹנֶה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנֶה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

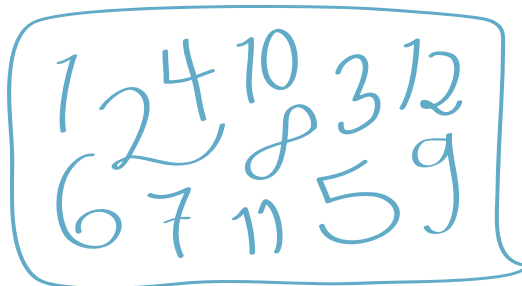
תְּשַׁעָה מִי יוֹדֵעַ? תְּשַׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: תְּשַׁעָה יָרְחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדֵעַ? עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדֵעַ: עֶשְׂרֵה דְּבָרָא, תְּשַׁעָה יָרְחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

אֶחָד עָשׂוֹר מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד עָשׂוֹר אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד עָשׂוֹר כּוֹכְבֵּיא, עֶשְׂרֵה דְּבָרָא, תְּשַׁעָה יָרְחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁנַיִם עָשׂוֹר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם עָשׂוֹר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם עָשׂוֹר שִׁבְטֵיא, אֶחָד עָשׂוֹר כּוֹכְבֵּיא, עֶשְׂרֵה דְּבָרָא, תְּשַׁעָה יָרְחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה עָשׂוֹר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה עָשׂוֹר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה עָשׂוֹר מְדִיא, שְׁנַיִם עָשׂוֹר שִׁבְטֵיא, אֶחָד עָשׂוֹר כּוֹכְבֵּיא, עֶשְׂרֵה דְּבָרָא, תְּשַׁעָה יָרְחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

חד גדיא, חד גדיא

דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא שונרא ואכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא כלבא ונשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא חוטרא והכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא נורא ושרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

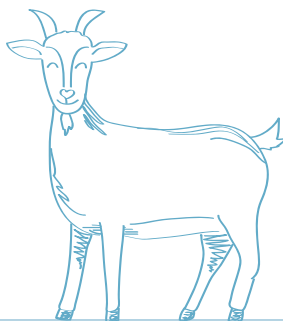
ואתא מיא וכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא תורא ושתה למי, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא השוחט ושחט לתורא, דשתה למי, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא מלאך המות ושחט לשוחט, דשחט לתורא, דשתה למי, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

ואתא הקדוש ברוך הוא ושחט למלאך המות, דשחט לשוחט, דשחט לתורא, דשתה למי, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

משימה לכולם!

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח כְּהִלָּכְתּוֹ, כָּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ.

כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ, כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ.

זֶה שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, קוֹמֵם קֹהֵל עֲדַת מִי מָנָה.

קָרֵב נִהְלֵל נְטָעִי כָּנָה, פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה.

משימה לכולם!

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

מלכתחילה, הכוס הרביעית נסדרה על סיום ההלל, ולאחר ברכת "יהללך". למרות זאת וכדי לא להכביד על המשתתפים, ניתן לסיים את ליל הסדר בשלב זה לאחר ברכה ושתיית הכוס הרביעית.

משתתפים המעוניינים לקיים את הסדר כתיקונו ישתו ויברכו על הכוס הרביעית רק לאחר אמירת ההלל. נדגיש כי ניתן לעשות הפסקה בשלב זה, כשבמהלך ההפסקה חלק מהמשתתפים ילכו לעיסוקיהם או לישון, ולאחר ההפסקה המעוניינים ימשיכו לאמירת ההלל ושתיית כוס רביעית.

שתיית כוס יין

הסבה

משימה לכולם!

המשתתפים מברכים על הכוס הרביעית:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָגֶפֶן.

שותים את כוס היין בהסבה.

לאחר שתיית היין מברכים ברכה אחרונה על היין, ברכה המכונה "מעין שלוש":

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן, עַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה
וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית וְהִנְחֵלָתָ לְאַבוֹתֵינוּ לְאָכַל מִפְּרֵיהָ
וּלְשִׁבְעַ מְטוֹבָה.

רַחֵם נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מְשֹׁכֶן
כְּבוֹדְךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הֵיכָלְךָ.

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ
וְנֹאכַל מִפְּרֵיהָ וְנִשְׂבַּע מְטוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקִדְשָׁהּ וּבִטְהָרָהּ (בְּשִׁבְתָּ: וּרְצֵה
וְהַחֲלִיצֵנוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט הַזֶּה) וְשִׁמְחָנוּ בַּיּוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב
וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לָּךְ עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאֶרֶץ וְעַל
פְּרֵי גִפְנָהּ.

כאן ניתן לסיים את ליל הסדר - חסל סידור פסח

הלל

לאלו המעוניינים בכך, מוזגים כוס רביעית, אם לא מזגו עדיין, וקוראים עליו את ההלל.

יש ששרים את כל ההלל:

משימה לכולם!

לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסֶדְךָ, עַל אֲמֶתְךָ. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיזָה נָא אֱלֹהֵיהֶם, וְאֵלֵהֵינוּ בְּשָׁמַיִם, כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה. עֲצִבֵיהֶם כָּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדַי אָדָם. פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ, עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנִּיִּם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, אֵף לָהֶם וְלֹא יִרְחוּן. יָדֵיהֶם וְלֹא יַמְשִׁיחוּ, רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְיוּ בָּרוּךְ, לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם. כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בָּטַח בָּהֶם. יִשְׂרָאֵל בָּטַח בְּיְיָ, עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא. בֵּית אֱהֲרֹן בָּטְחוּ בְּיְיָ, עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא. יִרְאֵי יְיָ בָּטְחוּ בְּיְיָ, עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא.

יְיָ זָכְרֵנוּ יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֱהֲרֹן. יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ, הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים. יִסֹּף יְיָ עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לְיְיָ, עֹשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ. הַשְׁמִימִם שְׁמַיִם לְיְיָ וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי אָדָם. לֹא הִמָּתִים יִהְיוּ לָהֶם וְלֹא כָּל יְרֵדֵי דוֹמָה. וְאֶנְחֵנוּ נִבְרָךְ יְיָ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. הַלְלוּיָהּ:

אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי, תַּחֲנוּנִי. כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא. אֶפְפוּנִי חֲבָלֵי מוֹת וּמִצָּרִי שָׁאוֹל מִצָּאוֹנִי, צָרָה וּיְגוֹן אֶמְצָא. וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא, אֲנָא יְיָ מַלְטָה נַפְשִׁי. חֲנוּן יְיָ וְצַדִּיק, וְאֵלֵהֵינוּ מֵרַחֵם. שְׁמִר פִּתְאִים יְיָ, דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיךָ, כִּי יְיָ גָמַל עָלֶיךָ. כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת, אֶת עֵינֵי מִן דְּמָעָה, אֶת רַגְלִי מִדָּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד. אֲנִי אִמְרָתִי בַּחֲפָזִי, כֹּל הָאָדָם כֹּזֵב.

מָה אָשִׁיב לְיְיָ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא. נִדְרֵי לְיְיָ אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו. אֲנָא יְיָ כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ, אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמֶתְךָ, פִּתְחָתָ לְמוֹסְרִי. לֵךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא. נִדְרֵי לְיְיָ אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. בַּחֲצֵרוֹת בֵּית יְיָ, בַּתּוֹכֶכִי יְרוּשָׁלַיִם, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּ אֶת יְיָ כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאָמִים. כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסֶדּוֹ, וְאַמֶּת יְיָ לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לְיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֶדּוֹ.

יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסֶדּוֹ.

יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יי כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

מִן הַמִּצַּר קִרְאתִי יְהוָה, עָנְנִי בְּמִרְחַב יְהוָה. יי לֹא אִירָא, מִה יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם. יי לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנֵאִי. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיַי מִבְּטָח בְּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיַי מִבְּטָח בַּנְּדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֵם. סָבְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֵם. סָבְבוּנִי כְּדֹבָרִים, דַּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֵם.

דַּחַה דַּחֲתִנִּי לִנְפֹל, וַיִּי עֲזָרִנִּי. עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאַהֲלֵי צַדִּיקִים, יָמִין יי עֲשֶׂה חֵיל. יָמִין יי רֹמְמָה, יָמִין יי עֲשֶׂה חֵיל.

לֹא אֲמוֹת כִּי אַחֲיָה, וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צֶדֶק, אָבֹא בָם, אוֹדֶה יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לִי, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ.

אוֹדֶה כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אוֹדֶה כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אֶבֶן מָאֶסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה. הִיתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה. אֶבֶן מָאֶסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה.

מֵאֵת יי הִיתָה זֹאת הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ. מֵאֵת יי הִיתָה זֹאת הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ.

אָנָּה יי, הוֹשִׁיעָה נָא. אָנָּה יי, הוֹשִׁיעָה נָא.

אָנָּה יי, הַצְלִיחָה נָא. אָנָּה יי, הַצְלִיחָה נָא.

בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יי, בְּרִכּוּנוֹכֶם מִבֵּית יי. בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יי, בְּרִכּוּנוֹכֶם מִבֵּית יי. אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג בַּעֲבָתִים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג בַּעֲבָתִים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ.

אֵלֵי אֶתָּה וְאוֹדֶה, אֱלֹהֵי אֲרוֹמָמָה.

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

לאחר קריאת ההלל ממשיכים במזמור המכונה "הלל הגדול" שיש בו תשבחות לקדוש ברוך הוא:

הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ

לַעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדּוֹ - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ

לעֲשֶׂה הַשָּׂמִים בְּתַבּוּנָה - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לְרוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לעֲשֶׂה אוֹרִים גְּדִלִים - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמַמְשַׁלֵּת בַּלַּיְלָה - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵתוֹכָם - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 בֵּיד חֲזָקָה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לְגֹזֵר יָם סוּף לְגֹזְרִים - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וַנַּעַר פְּרַעֲה וַחֲלִילוֹ בַּיָּם סוּף - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לְמַכָּה מַלְכִּים גְּדִלִים - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וַיַּהַרֵּג מַלְכִּים אֲדִירִים - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וַלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וַנֶּתַן אֶרֶצָם לְנַחֲלָה - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 שִׁבְשֵׁפְלָנוּ זָכַר לָנוּ - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 וַיַּפְרִקֵנוּ מִצְרֵינוּ - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ
 הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׂמִים - כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

נְשַׁמֵּת כָּל חַי תִּבְרַךְ אֶת שְׁמֶךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תִּפָּאֵר וּתְרוֹמִם זְכָרְךָ, מְלַכְנוּ, תְּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל, וּמַבְלִעַדִּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרִינס וּמַרְחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה. אֱלֹהֵי הָרָאוּנוּ וְהָאֲחֵרוֹנוֹ, אֱלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת, אָדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת, הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת, הַמְנַהֵּג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְיָ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן - הַמַּעֲוִיר יִשְׁנִים וְהַמְקִיץ נִרְדָּמִים, וְהַמְשִׁיחַ אֱלֹמִים וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים, וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לֵךְ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

אלו פינו מלא שירה כים, ולשונונו רנה כהמון גליו, וּשְׁפִתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמַרְחֵבִי רִקְיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִכָּרִת, וַיְדִינוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאִילוֹת - אֵין אֲנַחְנוּ מְסַפִּיקִים לַהוֹדוֹת לָךְ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וּלְבָרְךָ אֶת שְׁמֶךָ. עַל אַחַת מֵאֲלָף אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פַּעַמִּים, הַטּוֹבוֹת שְׁעִשִּׁית עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ:

ממַצִּירִים גַּאֲלָתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וּמַבִּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרַעַב זָנַתָּנוּ וּבִשְׁבַע כָּלְכַלְתָּנוּ, מַחֲרֵב הַצִּלְתָּנוּ וּמַדְבֵּר מְלַטְתָּנוּ, וּמַחְלִים רָעִים וְנֶאֱמָנוּם דָּלִיתָנוּ. עַד הִנֵּה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוֹנוּ חֶסֶדְךָ, וְאֵל תִּטְשֵׁנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְנֶצַח.

על כן אברים שפִּלְגַת בְּנוּ, וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאַפֵּינוּ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּת בְּפִינוּ - הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאֲרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ. כִּי כָּל פֶּה לָךְ יוֹדֶה, וְכָל לִשׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּע, וְכָל בֶּרֶךְ לָךְ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל קֶרֶב וְכָלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב: "כָּל עֲצָמֹתַי תֹּאמְרָנָה: יְיָ, מִי כְמוֹךָ! מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ, וְעֲנִי וְאֶבְיוֹן מִגָּזְלוֹ". (תהלים לה י) מִי יִדְמָה לָךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָךְ וּמִי יַעֲרֶךְ לָךְ - הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, קִנְיָ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. נִהְלָלְךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִפְאָרְךָ וְנִבְרַךְ אֶת שֵׁם קְדֻשָּׁתְךָ, כְּאָמור: "לְדוֹד - בְּרַכִּי נִפְשִׁי אֶת יְיָ, וְכָל קֶרְבִּי אֶת שֵׁם קְדֻשּׁוֹ".

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֶזְךָ, הַגָּדוֹל בְּכְבוֹד שְׁמֶךָ, הַגִּבּוֹר לְנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוּתְךָ, הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רֵם וְנִשְׂאָ.

שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקְדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב: "רַנְּנוּ צְדִיקִים בַּיהוָה לִישְׁרִים נְאֻה תְּהִלָּה".

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל, וּבִדְבָרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ, וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם, וּבִקְרֵב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ. וּבִמְקַהֲלוֹת רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ, מְלַכְנוּ, בְּכָל דּוֹר וָדוֹר,

שָׁכַן חֹבֶת כָּל הַיְצוּרִים לְפָנֶיהָ, יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְנַצַּח, לְבַרֵּךְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס, עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִּׁי עַבְדְּךָ, מְשִׁיחֶךָ.

וּבְכֵן, יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלָכְנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בְּשִׁמְיִם וּבְאָרֶץ, כִּי לָךְ נָאָה, יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֹז וּמִמְשָׁלָה, נֶצַח, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתַפָּאֶרֶת, קִדְשָׁה וּמַלְכוּת. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ, וּמַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה אֵל.

יְהַלְלוּךָ יִי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְחִסְדֶּיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מְלָכְנוּ, כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמֵּךְ נָאָה לְזִמְרָה, כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יִי מֶלֶךְ מְהֻלָּל בְּתַשְׁבָּחוֹת.

שתיית כוס יין

הסבה

משימה לכולם!

המשתתפים שעדיין לא שתו כוס רביעית מברכים על הכוס הרביעית:

בָּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

שותים את כוס היין בהסבה.

לאחר שתיית היין מברכים ברכה אחרונה על היין, ברכה המכונה "מעין שלוש":

בָּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן, עַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית וְהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפְּרִיהָ וּלְשַׁבֵּעַ מִטּוֹבָה.

רַחֵם נָא יִי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מִזְבִּיחֶךָ וְעַל הֵיכְלֶךָ.

וּבִנֵּה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֶאֱכַל מִפְּרִיהָ וְנִשְׂבַּע מִטּוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקִדְשָׁהּ וּבִטְהָרָה (בְּשִׁבְתָּ):
וְרִצָּה וְהַחֲלִיצָנוּ בְּיוֹם הַשְּׂבִיטָה (הַזֶּה) וְשִׁמְחָנוּ בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, כִּי אַתָּה יִי טוֹב וּמַטִּיב לְכָל וְנוֹדֶה לָךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ. בָּרוּךְ אַתָּה יִי עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ.

נרצה ופיוטים נוספים

בקהילות רבות מקובל להוסיף את הפיוטים: "ויהי בחצי הלילה", "ואמרתם זבח פסח", "כי לו נאָה", "אדיר הוא".

שיר

משימה לכולם!

ויהי בחצי הלילה:

ובכן ויהי בחצי הלילה

אז רוב נסים הפלאת בלילה,
בראש אשמורת זה הלילה,
גר צדק נצחתו כנחלק לו לילה,

ויהי בחצי הלילה.

דנת מלך גרר בחלום הלילה,
הפחדת ארמי באמש לילה,
וישור ישראל למלאך ויוכל לו לילה,

ויהי בחצי הלילה.

זרע בכורי פתרוס מחצת בחצי הלילה,
חילם לא מצאו בקומם בלילה,
טיסת נגיד חרשת סלית בכוכבי לילה,

ויהי בחצי הלילה.

יעץ מחרף לנופך אוני, הובשת
פגריו בלילה,
כרע בל ומצבו באישון לילה,
לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה,

ויהי בחצי הלילה.

משתכר בכלי קדש נהרג בו בלילה,
נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה,
שנאה נטר אגני וכתב ספרים בלילה,
ויהי בחצי הלילה.

עוררת נצחך עליו בנדד שנת לילה,
פורה תדרוך לשומר מה מלילה,
צרח כשומר ושח "אתא בקר וגם לילה",
ויהי בחצי הלילה.

קרוב יום אשר הוא לא יום ולא לילה,
רם הודע כי לה היום אף לה הלילה,
שומרים הפקד לעירך כל היום וכל
הלילה,

תאיר כאור יום חשכת לילה,
ויהי בחצי הלילה.

משימה לכולם!

ואמרתם זבח פסח:

ובכן, ואמרתם זבח פסח

אמץ גבורותיך הפלאה בפסח,
בראש כל מועדות נשאת פסח,
גלית לאזרחי חצות ליל פסח,

ואמרתם זבח פסח.

דלתיו דפקת כחם היום בפסח,
הסעיד נוצצים "עגות מצות" בפסח,
"ואל הבקר רץ" זכר לשור ערף פסח,

ואמרתם זבח פסח.

זועמו סדומים ולוהטו באש בפסח,
חלץ לוט מהם ומצות אפה בקץ פסח,
טאטאת אדמת מף ונף בעברך בפסח,

ואמרתם זבח פסח.

יה, ראש כל און מחצת בליל שמור פסח,
כביר, על בן בכור פסחת בדם פסח,
לבלתי תת משחית לבא בפתחי בפסח,

ואמרתם זבח פסח.

מסגרת סגרה בעתותי פסח,
נשמדה מדין בצליל שעורי עמר פסח,
שורפו משמני פול ולוד ביקד יקוד פסח,
ואמרתם זבח פסח.

"עוד היום בנב לעמוד" עד געה
עונת פסח,

פס יד כתבה לקעקע צול בפסח,
צפה הצפית ערוך השלחן בפסח,
ואמרתם זבח פסח.

קהל כנסה הדסה לשלש צום בפסח,
ראש מבית רשע מחצת בעץ
חמשים בפסח,
שתי אלה רגע תביא לעוצית בפסח,
תעז ידה ותרום ימינה כליל התקדש
חג פסח,

ואמרתם זבח פסח.

משימה לכולם!

כי לו נאה:

כי לו נאה, כי לו יאה

אדיר במלוכה, בחור כהלכה, גדודיו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

דגול במלוכה, הדור כהלכה, ותיקיו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

זכאי במלוכה, חסין כהלכה, טפסריו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

יחיד במלוכה, כביר כהלכה, למודיו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

מושל במלוכה, נורא כהלכה, סביביו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

עניו במלוכה, פודה כהלכה, צדיקיו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

קדוש במלוכה, רחום כהלכה, שנאניו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

תקיף במלוכה, תומך כהלכה, תמימיו יאמרו לו:
לה ולה, לה כי לה, לה אף לה, לה יי הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה.

משימה לכולם!

אדיר הוא:

אדיר הוא, יבנה ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

בחור הוא, גדול הוא, דגול הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

הדור הוא, ותיק הוא, זכאי הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

חסיד הוא, טהור הוא, יחיד הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

כפיר הוא, למוד הוא, מלך הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

נורא הוא, סגיב הוא, עוזז הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

פודה הוא, צדיק הוא, קדוש הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

רחום הוא, שדי הוא, תקיף הוא יבנה

ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בימינו בקרוב.

אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

הגדה של פסח ואגדת נכתבה כדי לתת בליל הסדר מקום לכולם. ההגדה מקדמת ליל סדר משלב. סדר שאליו כולם מוזמנים בלי קשר לקשיים, לאתגרים ולמוגבלויות שאיתם אנחנו מתמודדים במהלך חיינו.

הגדה זו נועדה לתת לכם, אנשים עם צרכים מיוחדים, חברים ובני משפחה, כלים והזדמנות לקיים ליל סדר מאפשר ומכיל שבו לכולם יש חלק חשוב, והכול תוך הבנה עמוקה של הצרכים והייחודיות של כל אחד מאיתנו.

מתוך המבוא להגדה:

”סיומה של מלחמת העולם השנייה לא הוביל ליציאה לחירות של אנשים עם מוגבלות. עד לפני כמה שנים נגזר על אדם עם קושי שכלי או נפשי שינודה מהקהילה, יורחק ממוסדות התרבות שלה ומחיי החברה שלה, וכמובן, ימשיך לחיות בגטאות. בשנים האחרונות הגטאות החברתיים האלו הולכים ונשברים. ואנחנו רואים תהליך מתמשך ומבורך של ”יציאת מצרים” לאנשים עם צרכים מיוחדים. הגטאות הפיזיים, בתהליך איטי, הולכים ונסגרים ואנשים עם מוגבלות יכולים לגור גם בקהילה כאחד האדם. כך, בכל יום שעובר יש עוד אדם עם קושי שכלי, תקשורתי, פיזי או נפשי שיכול לראות הצגה עם כולם, ללמוד כמו כולם, ולחיות בקהילה עם כולם.

ההגדה של פסח שלפניכם היא צעד נוסף ביציאת מצרים המודרנית הזו.”